

full DOMINICAL

PARAULA I VIDA

† LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Cardenal arquebisbe de Barcelona

El valor del silenci

S'ha escrit que «la capacitat de silenci en l'home és el termòmetre de la seva qualitat i noblesa». Dissortadament, avui va augmentant el soroll i va disminuint el silenci. I el silenci és el que més necessitem. Per això, aquests dies que per a moltes persones anuncien un període de vacances, m'ha semblat oportu

tú dedicar unes línies al silenci i a la reflexió.

Avui costa trobar temps per a la reflexió. I el període de vacances pot ser-hi una bona oportunitat. Recordo que el papa Francesc explica que, essent arquebisbe de Buenos Aires, passava el temps de vacances a la seva residència

habitual, dedicat sobretot a la pregària i a la lectura de llibres clàssics d'espiritualitat.

Si volem reflexionar, ens cal crear silenci en el nostre propi entorn, o almenys buscar estones i espais per a la meditació. Ens cal mirar d'entrar en el silenci sense por. El silenci concen-

tra la nostra vida i ens ajuda a aprofundir-la i a viure-la amb plenitud.

El silenci és necessari per trobar-nos a nosaltres mateixos i per descobrir-nos autènticament; ens ajuda a mirar el passat amb equanimitat, el present amb realisme i el futur amb esperança. El silenci ens permet contemplar Déu, els germans i la natura amb uns ulls nous i ens ajuda a projectar-nos vers els altres amb més generositat.

El silenci parla. Sembla una contradicció, però no ho és pas. Tanmateix, cal saber escoltar el silenci, perquè ens ofereix sempre un missatge de saviesa. En el silenci ens autodescobrim, veiem amb més claredat la nostra pròpia vida, el que fem i el que deixem de fer, la qualitat de la nostra existència i allò que Déu i el pròxim esperen de nosaltres. En el silenci escoltem la nostra consciència. Un escriptor anglès ha dit que «el silenci és el gran art de la conversa». És ben veritat, perquè en la conversa és molt important saber escoltar l'altre quan parla. I, com és obvi, això demana una certa capacitat de callar i fer silenci en nosaltres. Només així podem escoltar realment l'altre i dialogar-hi.

Davant la solitud que fomenta la nostra civilització, a tots ens és molt necessari i profitós un diàleg interpersonal amb els altres i amb Déu. Aquest diàleg d'amistat amb Déu és precisament la pregària, com va ensenyar santa Teresa de Jesús, el cinquè centenari de la qual estem celebrant aquest any. I aquesta és una de les qualitats del silenci, que crea un clima propici per a la pregària. Per al creient tot temps és oportú per a la pregària, però el temps de vacances ho és especialment.

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Entrepanes, pregària i tema

Un grup de joves universitaris, membres d'una comunitat cristiana que es reuneix setmanalment per aprofundir la seva fe, ha anat estructurant la trobada en tres moments. Entre les sis i les set de la tarda, segons les possibilitats, arriben al local on es reuneixen. És moment de preparar entrepanes. Abans, però, han comprat els queviures que necessiten. Després surten

a repartir-los entre persones necessitades que, sovint, viuen al carrer. Amb el lliurament de l'entrepà no n'hi ha prou. Han decidit que aquest acte ha de comportar, a més, dedicar un temps a la persona necessitada, el nostre germà o germana: conversar, acollir, escoltar, compartir el temps i el dolor..., estimar. Amb alguns, quan la trobada es repeteix, s'estableix una

relació que apropa a una mútua amistat. L'altra persona, per a tots dos, esdevé part de la pròpia vida. Retornats a la seu, segon moment: una estona de pregària en què es comparteixen experiències i vivències de la setmana. Posar davant el Senyor el que som i fem, els encerts i els neguits... Preguar, lloar-lo per la seva grandesa, fent comunitat. El tercer moment es dedica més explícitament a la formació i s'hi treballa un temari anual, emmarcat en un cicle que abraça tres anys. Convé portar preparat el tema del dia, escoltar, implicar-s'hi, participar-hi... No deslligar-lo del testimoni ni de la pregària anteriors. Entrepanes, pregària i tema formen una unitat.

És una experiència que, a mesura que s'assumeix, va dibuixant un procés harmònic de creixement en la fe que

acull tres dimensions que no es poden negligir. Combina la formació a partir del temari que es treballa setmanalment, amb la vivència que neix de la trobada fraternal amb la persona amb qui, testimonialment, comparteixo el que tinc: el temps i l'entrepà, el servei i l'estimació, la fe que em mou a les obres, al testimoni i, també, la dimensió comunitària que em fa compartir la pregària adreçada a Déu Pare amb els companys. Procés de creixement en la fe que, acompanyat de Jesús, ajuda a conèixer més l'amor de Déu, a qui apropa i fa més present en la vida, el qual convida a seguir estimant els altres. «Així portareu una vida digna del Senyor, que el complaqui en tot, fructificareu en tota mena d'obres bones i creixereu en el coneixement de Déu» (Col 1,10).

ENTREVISTA

La Passió de Gaudí

ROSA RIBAS GARRIGA

La Rosa Ribas, llicenciada en Sagrada Escripura, és la primera doctora en Història de l'Església, Arqueologia i Arts Cristianes per la Facultat Antoni Gaudí. La seva tesi és *La façana de la Passió de la basílica de la Sagrada Família. El projecte de Gaudí. Estudi històric, biblioteològic i litúrgic*.

Com són els dos dibuixos que va fer Gaudí de la façana de la Passió?

Gaudí va concebre la idea bàsica per a la façana de la Passió des de l'inici. El primer (1892) era un projecte semblant al de la façana del Naixement. En el de 1911 —definitiu—, s'hi observen diferències significatives: les seves formes són molt més geomètriques, més dures i més cantelludes, amb contrastos molt marcats per accentuar el dramatisme.

Per què va canviar de plantejament?

El canvi està en íntima relació amb la seva experiència vital. El disseny definitiu el realitza en un context de crisi social i en un moment d'una gran crisi i de patiment personal per la malaltia de les febres de malta. Durant la convalescència, a Puigcerdà, Gaudí va fer una profunda experiència mística: les llargues hores de meditació i de lectura el van abocar a reflexionar sobre les qüestions fonamentals com a creient.

Quina és la conclusió més significativa de l'estudi?

L'anàlisi de la Passió —dibuix de 1911— ens permet constatar que és d'una gran profunditat teològica. Hi destaca l'eix central, que anomenem «de la creu a la glòria». El tema de fons és el misteri de la redempció tal com es concreta litúrgicament en el triduum pasqual. Crucifixió i resurrecció eren per a Gaudí conceptes pertanyents al mateix missatge que no es poden separar. Es pot dir que la façana anomenada de la Passió és la de la Redempció, segons la concepció de Gaudí.

Òscar Bardají i Martín

CLAUS PER ENTENDRE L'ENCÍCLICA

La lloança venç la por

MN. PEIO SÁNCHEZ

Professor d'antropologia teològica

El dilema entre destruir o conservar ha arribat a les fracassades cimeres del clima. La fe en el Creador, abans de reclamar l'exigència ètica, és una invitació a lloar (títol de la carta del papa Francesc: *Lloat sigueu*). El creient és convidat, en primer lloc, a viure en l'admiració agraïda per la creació. No és gens estranya la crida al cant de sant Francesc. El temps d'estiu, el temps de vacances, és un bon temps per educar-nos i practicar aquesta admiració agraïda per la creació.

L'agraïment suposa un canvi de mirada, des del consum a la contemplació, des de l'ídol a la imatge. Aprendre a mirar permet descobrir en l'ocultació la latència de l'Esperit vivificador, que, contra els desastres ambientals i les massacres de la vida, continua preguntant: «On eres tu quan jo posava els fonaments de la terra?» (*Jb* 38,4), alhora que promet «un cel nou i una terra nova» que serà el tabernacle on «Déu habitarà amb els homes» (*Ap* 21,1-5).

La lloança confiada traspasa la por del col·lapse. La font del respecte a la conservació de la creació no rau en l'exigència imprescindible sinó en el do immerescut i tossut de Déu, que sosté la bondat de la creació.

HECHOS DE VIDA

MN. JOSEP MARIA ALIMBAU

No seamos tan susceptibles

J. L. Vives (1492-1540), filòsof y humanista, profesor de las universidades de Lovaina (Bélgica) y Oxford (Inglaterra), y amigo personal de Erasmo de Rotterdam y de santo Tomás Moro, recomendaba:

—«No seamos tan susceptibles, de manera que la más mínima palabra nos trastorne.»

—Una persona **susceptible** es la que tiene propensión a sentirse ofendida o a interpretar lo que se le hace o se le dice como ofensivo o demostrativo de falta de estimación o de maltrato.

—No seamos tan susceptibles —sensibles— que todos deban estar muy atentos y cuidadosos al hablarnos y tratarnos.

—No seamos tan susceptibles como para recoger y guardar en la mente y en el corazón las ofensas. Así no viviremos.

—No seamos tan susceptibles ante cualquier actitud de menosprecio.

—No seamos tan susceptibles y abandonemos todo resentimiento. Nos dañamos a nosotros mismos.

—No seamos tan susceptibles de modo que el *amor propio* nos turbe.

—No seamos tan susceptibles, porque cuando una persona se deja llevar por el fuego de la ira es capaz de provocar su propia ruina.

—No seamos tan susceptibles, porque es mejor para nuestra salud física y espiritual **aceptar una humillación —a imitación de Jesús—** que vengarla.

Lectures missa diària i santoral

27. ■ Dilluns (■ Barcelona, Sant Feliu i Terrassa) (**litúrgia hores: 1a setm.**) [Ex 32,15-24.30-34 / Sl 105 / Mt 13,31-35]. Sant Cugat (Cucufate), mr. barceloní (s. iv), d'origen africà, venerat, entre altres indrets, a Sant Cugat del Vallès. Santes Juliana i Sempromiana, vgs. i mrs. de Mataró, patrones d'aquesta ciutat; santa Natàlia, mr.

28. ■ Dimarts [Ex 33,7-11;34,4b-9.28 / Sl 102 / Mt 13,36-43]. Santa Caterina Thomàs, vg. agustina, de Mallorca; sant Víctor I, papa africà i mr.; sants Nazari i Cels, mrs.; sant Ursus, abat; sant Pere Poveda, prev. i mr., fundador de la Institució Teresiana.

29. □ Dimecres [Ex 34,29-35 / Sl 98 / Jn 11,19-27 (o bé: Lc 10,38-42)]. Santa Marta, germana de Maria i de Llätzer, amics de Jesús residents a Betània, patrona dels hostalers i taverners. Sant Fèlix III, papa (romà, 483-492).

30. ■ Dijous [Ex 40,14-19.32-36 / Sl 83 / Mt 13,47-53]. Sant Pere Crisòleg (s. iv), bisbe de Ravenna i doctor de l'Església. Màrtirs de Sant Joan de Déu (Calafell i altres indrets, 1936). Sants Abdó o Abdon i Senén (popularment Nin i Non), mrs., patrons dels hortolans.

31. □ Divendres [Lv 23,1.4-11.15-16.27.34b-37 / Sl 80 / Mt 13,54-58]. Sant Ignasi de Loiola (1491-1556), prev., basc, fund. Companyia de Jesús a Roma (SJ, jesuïtes, 1540).

1. □ Dissabte [Lv 25,1.8-17 / Sl 66 / Mt 14,1-12]. Sant Alfons-Maria de Liguori (Nàpols 1696 - Pagani 1787), bisbe de Goti i doctor de l'Església, fund. Redemptoristes (CSSR, 1732), patró dels confessors i moralistes. Santes Fe, Esperança i Caritat, vgs. i mrs.

2. ■ † Diumenge vinent, XVIII de durant l'any (**lit. hores: 2a setm.**) [Ex 16,2-4.12-15 / Sl 77 / Ef 4,7.20-24 / Jn 6,24-35]. Sant Pere-Julia Eymard (1811-1868), prevere de La Mure, fund. associacions eucarístiques i dels sacerdots sacramentins. Mare de Déu dels Àngels o de la Porciúncula; sant Esteve I, papa (254-257) i màrtir.

DIUMENGE XVII DE DURANT L'ANY

Lectura del segon llibre dels Reis

(2Re 4,42-44)

En aquells dies, un home de Baal-Salisà va anar a dur a l'home de Déu, Eliseu, vint pans d'ordi, els primers de la collita, i vi novell. Eliseu digué al seu servidor: «Dóna-ho a tota la comunitat i que en mengin». El servidor li contestà: «¿Com puc donar això a un centenar d'homes?» Però Eliseu insistí: «Dóna-ho a tota la comunitat, i que mengin. Això diu el Senyor: Tots en menjaran, i encara en sobrarà». Ell ho repartí, en menjaren i encara en sobrà, tal com el Senyor havia dit.

Salm responsorial (144)

R. *Tan bon punt obriu la mà, Senyor, ens sacieu de bon grat.*

Que us enalteixin les vostres criatures, / que us beneixin els fidels; / que proclamin la glòria del vostre Regne / i parlin de la vostra potència. R.

Tothom té els ulls en vós, mirant esperançat, / i al seu temps vós els doneu l'aliment. / Tan bon punt obriu la mà, / sacieu de bon grat tots els vivents. R.

Són camins de bondat els del Senyor, / les seves obres són obres d'amor. / El Senyor és a prop dels qui l'invoquen, / dels qui l'invoquen amb sinceritat. R.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

(Ef 4,1-6)

Germans, jo, pres per causa del Senyor, us prego que visqueu com ho demana la vocació que heu rebut, amb tota humilitat i mansuetud, amb paciència, suportant-vos amb amor els uns als altres, no escatimant cap esforç per estrènyer la unitat de l'esperit amb els lligams de la pau. Un sol cos i un sol esperit, com és també una sola l'esperança que neix de la vocació rebuda. Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme, un sol Déu i Pare de tots, que està per damunt de tot, actua a través de tot i és present en tot.

✠ Lectura de l'evangeli segons sant Joan

(Jn 6,1-15)

En aquell temps, Jesús se n'anà a l'altra riba del llac de Galilea, el llac de Tiberíades. El seguia molta gent, perquè veien els senyals prodigiosos que feia amb els malalts.

Jesús pujà a la muntanya i s'hi assegué amb els deixebles. S'acostava la Pasqua, la festa dels jueus. Jesús alçà els ulls, veié la gentada que anava arribant i preguntà a Felip: «¿On comprarem pa perquè puguin menjar tots?» Ho preguntava per veure què hi deia Felip. Jesús sabia què volia fer. Felip li respongué: «Necessitaríem molts diners per poder donar només un tros de pa a cadascun». Un dels deixebles, Andreu, el germà de Simó Pere, diu a Jesús: «Aquí hi ha un noi que té cinc pans d'ordi i dos peixos, però, ¿què es això per a tanta gent?»

Jesús digué que fessin seure tothom. En aquell indret hi havia molta herba, i s'hi assegueren. Eren uns cinc mil homes. Jesús prengué els pans, digué l'acció de gràcies i els repartí entre tota la gent asseguda. El mateix va fer amb els peixos. I en repartia tant com en volien. Quan tothom quedà satisfet, digué als deixebles: «Recolliu el que ha sobrat, que no es faci malbé». Ho recolliren i, de les sobres d'aquells cinc pans d'ordi, n'ompliren dotze coves.

Quan la gent s'adonà del prodigi que Jesús havia fet, començà a dir: «Segur que aquest home és el Profeta que havia de venir al món». Jesús, sabent que anaven a apoderar-se d'ell per fer-lo rei, es retirà tot sol a la muntanya.

Lectura del segundo libro de los Reyes

(2Re 4,42-44)

En aquellos días, uno de Baal-Salisá vino a traer al profeta Eliseo el pan de las primicias, veinte panes de cebada y grano reciente en la alforja. Eliseo dijo: «Dáselos a la gente, que coman.» El criado replicó: «¿Qué hago yo con esto para cien personas?» Eliseo insistió: «Dáselos a la gente, que coman.

Porque así dice el Señor: Comerán y sobrará.» Entonces el criado se los sirvió, comieron y sobró, como había dicho el Señor.

Salmo responsorial (144)

R. *Abres tú la mano, Señor, y nos sacias.*

Que todas tus criaturas te den gracias, Señor, / que te bendigan tus fieles; / que proclamen la gloria de tu reinado, / que hablen de tus hazañas. R.

Los ojos de todos te están aguardando, / tú les das la comida a su tiempo; / abres tú la mano, / y sacias de favores a todo viviente. R.

El Señor es justo en todos sus caminos, / es bondadoso en todas sus acciones; / cerca está el Señor de los que lo invocan, / de los que lo invocan sinceramente. R.

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios

(Ef 4,1-6)

Hermanos: Yo, el prisionero por el Señor, os ruego que andéis como pide la vocación a la que habéis sido convocados. Sed siempre humildes y amables, sed comprensivos, sobrellevaos mutuamente con amor; esforzaos en mantener la unidad del Espíritu con el vínculo de la paz. Un solo cuerpo y un solo Espíritu, como una sola es la esperanza de la vocación a la que habéis sido convocados. Un Señor, una fe, un bautismo. Un Dios, Padre de todo, que lo trasciende todo, y lo penetra todo, y lo invade todo.

✠ Lectura del santo evangelio según san Juan

(Jn 6,1-15)

En aquel tiempo, Jesús se marchó a la otra parte del lago de Galilea (o de Tiberíades). Lo seguía mucha gente, porque habían visto los signos que hacía con los enfermos. Subió Jesús entonces a la montaña y se sentó allí con sus discípulos. Estaba cerca la Pascua, la fiesta de los judíos. Jesús entonces levantó los ojos, y al ver que acudía mucha gente dijo a Felipe: «¿Con qué compraremos panes para que coman éstos?» (lo decía para tentarlo, pues bien sabía él lo que iba a hacer). Felipe le contestó: «Doscientos denarios de pan no bastan para que a cada uno le toque un pedazo.» Uno de sus discípulos, Andrés, el hermano de Simón Pedro, le dijo: «Aquí hay un muchacho que tiene cinco panes de cebada y un par de peces; pero, ¿qué es eso para tantos?» Jesús dijo: «Decid a la gente que se sienten en el suelo.» Había mucha hierba en aquel sitio. Se sentaron: sólo los hombres eran unos cinco mil. Jesús tomó los panes, dijo la acción de gracias y los repartió a los que estaban sentados; lo mismo todo lo que quisieron del pescado. Cuando se saciaron, dijo a sus discípulos: «Recoged los pedazos que han sobrado; que nada se desperdicie.» Los recogieron y llenaron doce canastas con los pedazos de los cinco panes de cebada que sobraron a los que habían comido.

La gente entonces, al ver el signo que había hecho, decía: «Éste sí que es el Profeta que tenía que venir al mundo.» Jesús entonces, sabiendo que iban a llevárselo para proclamarlo rey, se retiró otra vez a la montaña, él solo.

COMENTARI

IGNASI RICART, CMF

Pa per als pobres

En aquest diumenge i els quatre següents, llegim Joan, capítol 6: la multiplicació dels pans, Jesús caminant sobre el llac i el llarg discurs del pa de vida que acaba en la crisi entre els seguidors de Jesús. Ha alimentat la gentada i volen fer-lo rei, en el fons, per a no haver de treballar. És el recurs fàcil al miracle. Però la festa de Pasqua s'acosta i a Jerusalem li espera una altra corona.

Com a creients sabem que Crist ha vingut com a alliberador i redemptor. Ho sabem de debò? Ho podem veure? Perquè en el món encara hi ha necessitat: fam, injustícia, odi... Fins i tot en les nostres comunitats planen preguntes i problemes..., i sempre hi seran. Redimits? Hi brilla ja la llum de Crist com també ho fa en la foscor. I tanmateix, entre nosaltres hi ha persones que són llum, només cal que els vegem: plens d'esperança, d'amor, evangelitzadors i testimonis del Déu que és tot amor. I el Crist enmig de nosaltres, enmig de la nostra necessitat.

La fam i la misèria en el món són un problema pesant, una interpel·lació a les nacions acomodades, però també a cadascun de nosaltres. Avui es parla amb raó de l'estil de vida: perquè els pobres creixin cal reduir el nostre consum, trobar de nou un estil de vida senzilla, compartir la nostra riquesa amb els més pobres. L'alimentació de la gentada en una regió desèrtica és narrada pels diversos evangelistes. Joan ho fa talment que una clara resplendor embolcalla el comportament de Jesús. Ell puja a la muntanya per poder estar sol. Però com que el busquen, per amor deixa els propis interessos per servir els altres i baixa de la muntanya. Aquest esdeveniment, discurs i signe evoca clarament l'eucaristia. El *pa de la vida* és el Crist mateix, *Paraula i Eucaristia*. Jesús ens invita a conjujar vitalment els verbs: partir, repartir per compartir, com ell ho va fer.

AGENDA

Actes

Pquia. M.D. del Àngels (c/ Balmes, 78). Amb motiu de la festa patronal, els dies 30 i 31 de juliol (19 h i 19.30 h) i 1 d'agost (17.30 h, 19.30 h i 20.30 h) tridu de preparació. Dia 2 d'agost, misses a les 11.30, 12.30, 17.30, i a les 19.30 h missa solemne; a les 20.30 h concert marià a càrrec de la soprano Carmen Montoya. Info: t. 932 152 730. Es concedirà la indulgència plenària de la Porciúncula, o Perdó d'Assís.

In memoriam

Sor Genoveva Masip. El dia 16 de juliol, va morir a Barcelona Sor Genoveva Masip Torner, Filla de la Caritat des de 1944. Ha-

via nascut a Sabadell l'any 1923 i va dedicar la seva vida als més exclosos, com ara les famílies de les antigues barraques de Montjuïc, els malalts de sida o els reclusos de La Model i altres centres penitenciaris. També va atendre persones amb toxicomanies. Fundà, a la Barceloneta, l'obra social de Santa Lluïsa de Marillac. Sor Genoveva ha fet un treball molt eficaç i molt discret i ha rebut nombrosos reconeixements per la seva tasca. Demà dia 27, a les 20 h, se celebrarà una eucaristia de comiat i d'acció de gràcies, a la basílica de Santa Maria del Mar, en sufragi de la seva ànima.

BREUS

Dos viatges del Papa a Amèrica

Aquest estiu el papa Francesc realitza dos viatges al continent americà, del qual procedeix.

El primer a Amèrica del Sud; a partir del 5 de juliol va anar a Equador, Bolívia i Paraguai. I a partir del 22 de setembre anirà, si Déu vol, a Cuba i els Estats Units, on visitarà, entre altres, les

ciutats de Nova York i Filadèlfia. En aquesta darrera ciutat presidirà els actes centrals de la Trobada Mundial de les Famílies.

La darrera d'aquestes trobades es va celebrar fa tres anys a la ciutat de Milà. En la foto, un moment de la visita del Papa a Equador.

Pelegrinatge a Terra Santa

Un grup de preveres, diaques i seminaristes de Catalunya i les Illes Balears han pelegrinat a Terra Santa del 22 al 30 de juny, sota el guiatge espiritual de Mn. Norbert Miracle (rector del Seminari Interdiocesà i responsable de l'etapa pastoral dels futurs preveres

de Catalunya) i de Mn. Josep Serra (formador del Seminari Conciliar de Barcelona). Durant el pelegrinatge, Mons. Fouad Twal, patriarca llatí de Jerusalem, va rebre l'expedició catalana i els va animar a crear vincles entre els cristians del nostre país i els d'Orient.

Comença l'Any Jubilar Ignasià

Del 31 de juliol de 2015 al 31 de juliol de 2016 se celebrarà l'Any Jubilar del Camí Ignasià i dels santuaris de Lloïla i Manresa, lloc d'inici i arribada d'aquest pelegrinatge. Els dos santuaris estan separats per una ruta de quasi 700 km.

Aquest Any Jubilar Ignasià s'obrirà l'1 d'agost al santuari de Lloïla, mentre que a Manresa se celebrarà l'inici d'a-

quest Jubileu el dia 31 de juliol, festivat de Sant Ignasi (a les 20 h), amb una eucaristia al Santuari de la Cova de Manresa, presidida per l'abat de Montserrat, P. Josep M. Soler, i concelebrada per diversos preveres, entre els quals el delegat dels jesuïtes a Catalunya, P. Llorenç Puig.

PALABRA Y VIDA

† LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Cardenal arzobispo de Barcelona

El valor del silencio

Se ha escrito que «la capacidad de silencio en el hombre es el termómetro de su calidad y nobleza». Desgraciadamente, hoy va aumentando el ruido y va disminuyendo el silencio. Y el silencio es lo que más necesitamos. Por eso, estos días que para muchas personas anuncian un tiempo de vacaciones, me ha parecido oportuno dedicar unas líneas al silencio y a la reflexión.

Hoy cuesta encontrar tiempo para la reflexión. Y el período de vaca-

ciones puede ser una buena oportunidad. Recuerdo que el papa Francisco explica que, siendo arzobispo de Buenos Aires, pasaba el tiempo de vacaciones en su residencia habitual, dedicado sobre todo a la oración y a la lectura de libros clásicos de espiritualidad.

Si queremos reflexionar, necesitamos crear silencio en nuestro propio entorno, o al menos buscar ratos y espacios para la meditación. Necesitamos intentar entrar en el silencio

sin miedo. El silencio concentra nuestra vida y nos ayuda a hacerla más profunda y a vivirla con plenitud.

El silencio es necesario para encontrarnos a nosotros mismos y para descubrirnos auténticamente; nos ayuda a mirar el pasado con ecuanimidad, el presente con realismo y el futuro con esperanza. El silencio nos permite contemplar a Dios, a los hermanos y la naturaleza con unos ojos nuevos y nos ayuda a proyectarnos hacia los demás con más generosidad.

El silencio habla. Parece una contradicción, pero no lo es. Sin embargo, hay que saber escuchar el silencio, porque nos ofrece siempre un mensaje de sabiduría. En el silencio nos autodescubrimos, vemos con más claridad nuestra propia vida, lo que hacemos y lo que dejamos de hacer, la calidad de nuestra existencia y lo que Dios y el prójimo esperan de nosotros. En el silencio escuchamos nuestra conciencia. Un escritor

inglés ha dicho que «el silencio es el gran arte de la conversación». Es muy cierto, porque en la conversación es muy importante saber escuchar al otro cuando habla. Y, como es obvio, esto pide una cierta capacidad de callar y hacer silencio en nosotros. Sólo así podemos escuchar realmente al otro y dialogar con él.

Ante la soledad que fomenta nuestra civilización, a todos nos es muy necesario y provechoso un diálogo interpersonal con los otros y con Dios. Este diálogo de amistad con Dios es precisamente la oración, como enseñó santa Teresa de Jesús, cuyo quinto centenario estamos celebrando este año. Y esta es una de las cualidades del silencio, que crea un clima propicio para la oración. Para el creyente todo tiempo es oportuno para la oración, pero el tiempo de vacaciones lo es especialmente.

